

Berecz Endre A Vörös Téren

1951-ben, Moszkvában készült a kép a Vörös téren, a november hetedik felvonuláson. A jobb szélén menetelő vagyok én.

November elsején vagy másodikán érkeztünk meg Moszkvába, és nem mentünk rögtön tovább Leningrádba. Akkoriban szóba se jöhetett, hogy nem vonulunk ki.

1951 végén kikerültem Leningrádba aspiránsként, és ott voltam három évig. Szakmailag többezt gazdagodtam az aspirantúra alatt, mint ha itthon maradtam volna. Akkor ott elég jó nevek voltak. Megírtam, meg is védtem a disszertációm, és 1954 novemberében jöttem haza. Én voltam az első, aki visszajött onnan, és azt mondták, hogy kineveznek docensnek. Mondtam, hogy az úristen áldjon meg benneteket, ne nevetessétek ki magatokat. Huszonkilenc éves vagyok, és itt vannak ezek a hihetetlenül neves professzorok, hogyan lehetnék én docens?! Különben akkor még nem docensnek hívták, hanem intézeti tanárnak. Ha ki akartok nevezni, akkor nevezetek ki adjunktusnak. Úgyhogy aztán ebben maradtunk, és 1960-ig adjunktus voltam. Akkor már voltak cikkeim, úgyhogy 1960-ban kineveztek docensnek.

1953-ban, Sztálin halála után egyszer csak észrevettük, hogy az oroszok, akik addig előttünk semmilyen politikai dologról nem beszéltek, elkezdtek beszélni. Addig orosz lakásban sem voltunk. Most meg hallottuk, hogy mondják: ez is visszajött, az is visszajött. Amikor meghalt Sztálin, mindenki úgy viselkedett, hogy úristen, vége a világnak. Aztán eltemették, eltelt egy hét, és egyszer megyek az utcán, az egyik sarkon óriási tömeg. Mert a sarkokon mindig kitették az újságokat. És benne volt, hogy kiengedték az orvosokat. Ekkora konsternációt én még életemben nem láttam. Kiderült, ugye, hogy az orvosok nem csináltak semmit [lásd: koncepciós perek; orvosper]. Ez volt az a kor, amikor kezdődött az Ehrenburg-féle olvadás [A hruscsovi desztalinizációs korszakot, a diktatúra oldódását Ilja Ehrenburg 1954-ben megjelent Olvadás c.

kisregénye nyomán nevezték "olvadásnak". -- A szerk.].